

Ink. 2012-12-17

Dnr: 325-1832/2012

Till: R-VII

Motion av Eivor Karlsson (MP) om stabilare förutsättningar för kvinnojourerna

Uppmärksamheten med den nedläggningshotade eller reducerade verksamheten vid Q-jouren har visat på de problem som projekt av olika slag för med sig. Vid årsskiftet 2012/13 upphör Länsstyrelsens projektmedel. I ett svar till Feministiskt Perspektiv, 2012-10-19, sa tf socialborgarrådet Marie Ljungberg Schött att hon hoppades att Q-jouren ska få stöd från länets samtliga kommuner. Så blev det inte. Av olika skäl. En fråga är varför just kvinnojourer ofta finansieras med otrygga projektpengar.

En kvinnojour ska erbjuda ett tillfälligt skyddat boende för kvinnor och barn som hotas. Men en kvinnojour ska också vara tillgänglig för våldsutsatta och missbrukande kvinnor. Frågan är om kommunallagen anses hindra kommunövergripande verksamheter för missbrukande kvinnor. Eller kanske handlar det om enskilda kommuners policy. Kanske även om placeringsviljan.

Inte så sällan tar kvinnan själv på sig skulden för det våld hon utsatts för. Och tar tillbaka anmälan. Till nästa gång. Socialstyrelsens utbildningsmaterial "Skylla sig själv" handlar om våld mot kvinnor med missbruks- eller beroendeproblem. Den kan rekommenderas till såväl politiker som personal som kommer i kontakt med våldsutsatta kvinnor.

När kvinnor går tillbaka till sina män kan det vara med livet som insats. Där mordhoten och de sexuella övergreppen kan bli än värre. Barnen drabbas hårt av att leva med våldet. Eller tvingas kvinnorna, ibland med barn, att bo på vandrarhem. Var ska dessa kvinnor och barn ta vägen? Ansaret för våldsutsatta kvinnor och barn är stadens genom socialförvaltningen.

Olika inriktning

Stockholm stads kvinnojourer har olika inriktning. Så har t.ex. den eventuellt reducerade verksamheten vid Q-jouren våldet och skyddet – kvinnans hela livssituation – som sin primära uppgift.

Inför Q-jourens osäkra framtid hänvisade en beslutsfattare till boendet Hvilan. Men det är skillnad mellan Q-jouren och Hvilan som är ett boende för hemlösa och våldsutsatta missbrukande kvinnor. Där bor ca 21 boende med 2-3 personal. En bra verksamhet för sitt ändamål. Men ger inte samma möjlighet till samtal och avskildhet som Q-jouren. Där man har fem platser, 4 personal. Det finns även härbärgen. Men härbärgen är ingen kvinnojour.

Bostadsbristen ett stort problem

När det gäller våldsutsatta kvinnor utan missbruk, ibland med barn, så råder det stor brist på ett eget boende efter tiden på det skyddade boendet. Trots förtursrätt bidrar den stora bristen på bostäder till att det inte fungerar. Bostadsbolagen, inte minst de kommunala, behöver samverka och ta ett större ansvar för att få fram fler bostäder.

På såväl Q-jouren och Hvilan som andra skyddade boenden stannar kvinnorna ibland kvar längre tid än nödvändigt eftersom det saknas resurser i nästa led ut mot rehabilitering, behandlingshem eller eget boende. Då hindrar det andra behovande att få komma till ett skyddat boende. Här måste det till ett bättre flyt i hela kedjan.

Många avvisas

968 kvinnor och 303 barn avvisades förra året i landet när kvinnojourerna var fullbelagda. Det visar statistik från Sveriges kvinno- och tjejjourers riksförbund, SKR. Problemet är värst i storstadsområdena där bostadsbristen är störst. Alla Kvinnors Hus, en ideell förening som arbetar med kvinnor som utsatts för våld och övergrepp, avvisade 167 hjälpsökande kvinnor förra året. Och Västerorts kvinnojour har sagt att de skulle kunna ta emot dubbelt så många våldsutsatta kvinnor om det var lättare att hitta bostad.

Om politikerna vill bekämpa mäns våld mot kvinnor är det inte acceptabelt att verksamheter för utsatta kvinnor med eller utan missbruk och/eller barn ofta finansieras med projektpengar. Som efter några år tar slut. Det är inte värdigt gentemot dessa kvinnor.

Handlingsplaner

Det behövs rejäla handlingsplaner för hur staden ska lösa bostadsfrågan för kvinnor och barn som tvingas fly sina hem p.g.a. våld. En kvinnojour kan erbjuda en trygg fristad i ett akut skede. Men inte för en längre tid. Barnen missar ofta både skola och umgänge med kompisar. Var kommer barnperspektivet in i bilden? Och kommunens ansvar?

Även papperslösa våldsutsatta enskilda kvinnor bör omfattas av kvinnojourernas verksamhet med stöd av internationella konventioner. Stadens Kriscentrum för kvinnor skulle kunna få detta uppdrag.

Det behövs såväl handlings- och rehabiliteringsplaner som behandlingshem för missbrukade, oftast hemlösa kvinnor, med eller utan våldsinslag i bilden. För missbrukande kvinnor är de bästa förutsättningarna om de får komma till ett behandlingshem samtidigt som de skrivs ut från kvinnojouren.

KSL:s roll

KSL borde vara mer involverat när det gäller missbrukande kvinnor i länet. Stockholms län har 26 kommuner inklusive Stockholms stad. Den nu eventuellt reducerade verksamheten vid Q-jouren har 2,5 länsövergripande platser. 2,5 platser för staden. Finns det inte någon av de 25 övriga kommunerna som nu längre har problem av det slag som Q-jouren kan ge hjälp med?

Detta är komplicerade frågor. Kommunerna kan säga nej genom att luta sig mot kommunallagen och säga att man inte får använda skattebetalarnas pengar för verksamhet i en annan kommun. Även om det gäller den egna kommuninnevärdens väl och ve. Man borde kunna samarbeta över kommungränserna just när det gäller kvinnojourer.

Så här svarade en kommun: *"Enligt den policy som socialnämnden beslutade om i november 2011 kan verksamhetsstöd endast lämnas till föreningar som är lokalt förankrade i kommunen, det vill säga driver verksamhetsinriktat stöd till kommunens invånare i vår kommun. Q-jouren är baserad i centrala Stockholm och omfattar länets alla kommuner."*

Social- och omsorgskontoret anser därmed att Q-jouren inte uppfyller de krav som ställs på en förening som enligt nämndens policy kan beviljas ekonomiskt verksamhetsstöd. Social- och omsorgskontoret kommer inte att ta upp ansökan om medfinansiering av Q-jouren för år 2013 med hänvisning till den av socialnämnden antagna policyn för verksamhetsstöd."

Men det hindrar inte en kommun från att köpa enskilda tjänster av en annan kommun. Vilket dock inte ger stabilitet för en kvinnojour. Och en del kommuner tycks anse att det är för dyrt.

Kommunens ansvar

Vad är orsaken till kommunernas bristande samarbete när det gäller missbrukande kvinnor? Det kommunala självstyret eller berörd kommuns policy? Var finns kvinnoperspektivet? Våldsutsatta kvinnor med missbruksproblem har svårare att få hjälp och stöd än andra våldsutsatta kvinnor, enligt Socialstyrelsen. I Socialstyrelsens skrift "Skylla sig själv" tar man på sidan 76 upp frågan om bostättnings- respektive vistelsekommunen. Och vem som betalar för boendet.

Kommunerna har ansvar för att kvinnor som lever med missbruk/våld såväl som kvinnor och barn utsatta för våld i nära relation får det stöd och skydd de behöver. Det ska följas upp att kommunen, genom socialtjänsten, tar det ansvaret. Något som inte alltid görs i dag.

FÖRSLAG

Kommunfullmäktige föreslås mot bakgrund av ovanstående besluta följande:

1. Bostadsbolagen, även de kommunala, ska ta ett större ansvar för våldsutsatta kvinnor och deras barns möjlighet till bostad. Olika aktörer bör samarbeta..
2. Statistik ska presenteras över hur länge kvinnorna stannar på de olika boendena och vart de sen tar vägen.
3. Statistik ska även finnas över hur många missbrukade kvinnor som får komma till ett behandlingshem direkt efter vistelsen på en kvinnojour.
4. Projekt ska ersättas med fler och permanenta resurser och innehålla tydliga handlings- och rehabiliteringsplaner för utsatta kvinnor.
5. Det ska följas upp att staden tar ansvar på ett adekvat sätt för såväl missbrukande våldsutsatta kvinnor som för kvinnor och barn i nära relationsvåld.
6. Ideella kvinnojouren bör få bättre, säkrare och mer stadigvarande ekonomisk ersättning för att kunna bedriva en god verksamhet för utsatta kvinnor, inklusive enskilda papperslösa.
7. Staden ska verka för att KSL blir mer involverat när det gäller kommunövergripande verksamhet för missbrukande kvinnor såväl som kvinnor och barn som drabbas av relationsvåld.

Stockholm den 17 december 2012

Eivor Karlsson
Eivor Karlsson